

تعزیه خوانی

در بعضی از شهرستان‌ها آیین تعزیه به ثبت ملی رسیده و اجرا می‌شود، مانند تعزیه در روستای «قدجان خانسار» که یکی از معروف‌ترین تعزیه‌خوانی‌ها در استان اصفهان است. در این شهر همچون نظر و خمبی شهر تعزیه‌های مفصلی اجرا می‌شود و جالب است که نوع تعزیه‌خوانی‌ها از زمان صفویه در این مناطق بدون تغییر باقی مانده است.

خیمه سوزی

«آیین خیمه‌سوزی» در آران و بیدگل در محور شمال استان اصفهان برگزار می‌شود که بسیار معروف است. بدین صورت که عصر روز دهم و صبح روز یازدهم، خیمه‌ها سوزانده می‌شوند. علاوه بر خیمه‌سوزی، آیین‌های تعزیه و سینه‌زنی دو ضرب خوانسار هم به ثبت ملی رسیده‌اند.

آیین زارع خاک

امیری گفت: در شرق شهرستان اصفهان، شهرستان تاریخی «ورزنه» با ارگ بسیار عظیمی نزدیک به ۵۰ هزار متر مربع وسعت وجود دارد و هر سال در ایام محرم در این منطقه مراسم و آیین بسیار معروف «زارع خاک» از عصر روز تاسوعاً تا صبح روز عاشوراً برگزار می‌شود. در این مراسم دسته و هیأت‌های مختلف در کوچه‌های این قلعه تاریخی تجمع و سینه‌زنی می‌کنند، همچنین افرادی که سید هستند شال سبز بر کمر می‌بنند و کاه بر سر و صورت خود می‌پاشند و در عین حال در فواصل مختلف به سجده می‌روند و عزاداری می‌کنند.

نگاهی به خاص‌ترین آیین‌های عزاداری حسینی استان اصفهان

مهر محرم اصفهان

۷۰ آیین سوگواری ایام محرم اصفهان در فهرست میراث ملی ثبت شده است

آرزوکیهان
روزنامه‌نگار

آیین‌های سوگواری حسینی در مناطق مختلف کشورمان به شکل خاص و بر اساس آداب کهن انجام می‌شود. مردمان هر دیار تلاش می‌کنند بر اساس آیین‌ها و رسوم قبیلی‌شان در این ایام عزاداری کرده و در سوگ حسین و یارانش بنشینند. استان اصفهان هم همچون دیگر استان‌ها از این قاعده مستثنی نیست و تاکنون بیش از ۷۰ اثر هنری - تاریخی از آیین‌های سوگواری محرم در این استان، به ثبت ملی رسیده است. دکتر شهرام امیری کارشناس ارشد میراث فرهنگی و گردشگری استان اصفهان، در گفت‌وگو با خبرنگار روزنامه ایران درباره این آیین‌های خاص و نحوه برگزاری‌شان در این استان بیان کرد: استان اصفهان یکی از بزرگ‌ترین استان‌های ایران است و حدود ۷۰ هزار کیلومتر وسعت دارد. همچنین تعدد اقوام نیز در آن زیاد است و بر این اساس آیین‌هایی که در این استان و در بین اقوام به شکل‌های مختلفی برگزار می‌شود، بسیار متنوع است. این تنوع سبب شده تاکنون نزدیک به ۷۰ آیین مربوط به عزاداری و سوگواری ایام محرم و شهادت امام حسین(ع) در فهرست میراث ملی به ثبت برسد.

دیگری وجود دارد که در روستای «وش» اجرا می‌شود، به این صورت که بومیان یک نخل را از روستا به حرکت درآورده و به سمت یک امامزاده در دامنه‌های کوه کرکس حرکت می‌کنند و نخل به امامزاده کوه سترگ و باشکوه کرکس سپرده می‌شود.

مسلک سقا

در کاشان ۱۶ منطقه وجود دارد که هر کدام آیین مخصوص به خود را دارند که یکی از این آیین‌های معروف به ثبت رسیده به «مسلسل سقا» در آمدن است. یعنی یکی از کودکان در روزهای ۲۹ و ۳۰ از روز اول محرم به عنوان تشرف به مسلک سقاواری در می‌آید. نوجوان و ابیانه آیین «نخل برداری» از عصر و این عنوان را به سبک افتخاری بزرگ در خانواده خود در گذر زمان حفظ می‌کند.

پرده خوانی

دکتر امیری اظهار کرد: آیین «پرده خوانی» در شهرستان شاهین شهر در محور شمال استان اصفهان هم به ثبت ملی رسیده است. دو برادر اصفهانی به عنوان حاملان از ده حصیری می‌پیچند و با ترس و مخفیانه امام را دفن می‌کنند. به همین دلیل مردم امروز برای بازسازی صحنه تشییع پیکر امام حسین(ع) یک آیین آبرومند نمادین اجرا می‌کنند. به عبارتی «نخل برداری» همان طور که می‌دانند امام حسین(ع) مظلومانه شهید شد و مظلومانه هم به خاک سپرده شد. در تاریخ عنوان شده که قوم بنی اسد پیکر بی جان امام حسین(ع) را در حصیری می‌پیچند و با ترس و مخفیانه امام را دفن می‌کنند. به همین دلیل مردم امروز برای بازسازی صحنه تشییع پیکر امام حسین(ع) یک آیین آبرومند نمادین اجرا می‌کنند. به عبارتی «نخل برداری» همان تابوت حامل پیکر امام حسین(ع) است که در کوچه پس‌کوچه‌های شهر مچرخد تا به خاک سپرده شود. این مراسم تشییع در ابیانه به ثبت ملی نیز رسیده است. در شهرستان نطنز در شمال استان اصفهان آیین مشابه

هستند، شال سبز رنگ و آهایی که مردم عادی‌اند، شال سیاه بر کمر می‌بندند و با این شال‌ها جلوی هیأت‌ها دسته زنجیرزنی انجام می‌دهند.

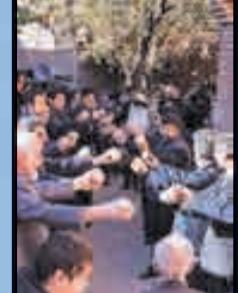
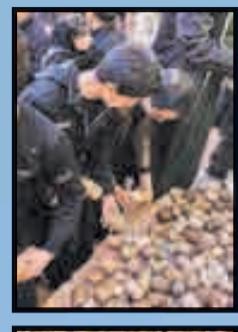
نخل برداری

آیین نخل برداری یکی دیگر از آیین‌های به ثبت ملی رسیده استان اصفهان است. در ارdestan و ابیانه آیین «نخل برداری» از عصر روز دهم تا صبح روز یازدهم محرم انجام می‌شود. این رسم همان آیین تشییع نمادین بیکر بی سر امام حسین(ع) است.

دکتر امیری اظهار کرد: در محور شمال غرب استان اصفهان «گل در بهشت» خمینی‌شهر تعزیه معروف «گل در بهشت» برگزار می‌شود. از آنجایی که خمینی‌شهر بافت فشرده‌ای دارد، هیأت‌های عزاداری از روزهای چهارم و پنجم محرم به این منطقه می‌آیند و تا یازدهم محرم که مصادف با سوم امام حسین(ع) است، دسته‌های عزاداری را محله به محله راه می‌اندازند و این دسته‌ها در محله همسایه میهمان می‌شوند و واقعیت ایام محرم را از روز اول تا دهم محرم دسته‌بندی و اجرا می‌کنند. یک روز، روز «حر» و یک روز، روز «بسن آب» روز امام حسین(ع) و یارانش است. در روزهای بعدی نیز، هر روز به یک واقعه پرداخته می‌شود از جمله شهادت حضرت قاسم(ع) و شهادت حضرت علی اکبر(ع). تمامی این واقعیت تقسیم‌بندی شده و توسط هیأت‌ها هر کدام به مدت ۲۰ دقیقه در هر محله اجرا می‌شود.

شال زنی

این کارشناس میراث فرهنگی در ادامه اظهاراتش بیان کرد: در منطقه «دهاوان» اصفهان آیین دیگر وجود دارد که به آین «شال زنی» معروف است. بومیان این منطقه آئینی که سید

جججه زنی

یکی دیگر از آیین‌های معروف استان اصفهان «جججه زنی» در ابیانه است. عزاداران گویه‌ای چوبی دایر؛ ای را با دو دست بالای سرشان به هم می‌کوبند و با صدای بلند گویی‌های چوبی حمایت از لشکر امام حسین(ع) رانشان می‌دهند.

